

Ole Jacob Sundes uttalelser under pressekonferansen

Innlegg fra styreleder Ole Jacob Sunde i Stiftelsen Tinius under pressekonferansen 6. mars 2024.

Som de fleste vet har Stiftelsen Tinius vært en dominerende eier i medievirksomheter i Norge og Sverige siden etablering på 1990 tallet.

For oss, og jeg tror de fleste i Norge, fremstår frie og uavhengige medier er en av bærebjelkene i vårt demokrati.

Vedtekter i stiftelsen sier blant annet at vi skal forsvare de rammebetingelser som er vesentlige for å sikre frie og uavhengige redaksjoner.

Vi frykter at den nye etterretningsloven vil kunne komme til å svekke ytringsfriheten og undergrave kildevernet, slik vi kjenner det i dag – og derfor vanskeliggjør pressens arbeid.

Som kjent gir den nye loven E-tjenesten adgang til masseinnsamling av personlig digital kommunikasjon. Og til å lagre og behandle disse opplysninger.

Søksmålet angriper ikke E-tjenestens adgang til å bedrive etterretning i det digitale rom. Vi skjønner og er enig i at slik etterretning er viktig for å trygge landet vårt.

Søksmålet gjelder rammene for denne overvåkningen.

Loven gir myndighetene adgang til å gå lenger i overvåkningen i den digitale verden enn det de kan i det fysiske verden. I vårt daglige liv er vi vant til at myndighetene ikke uten videre kan lytte til hvem som til enhver tid kommuniserer med hvem, hvem som søker hvilken informasjon, eller hva folk diskuterer over kafébordet eller i møter.

Det vil de kunne gjøre i den digitale verden.

Vi mener at i den digitale som i den fysiske verden må gjelde at etterretningen er målrettet, forholdsmessig og underlagt reell, uavhengig domstolskontroll.

Slik vi oppfatter loven tar den ikke tilstrekkelig hensyn til disse begrensingene.

Masseovervåkningen loven legger opp til, utgjør derfor et inngrep i vårt personvern og vår ytringsfrihet. Loven bryter derfor med rettslig grenser i Grunnloven, Den europeiske menneskerettskonvensjonen og EØS-retten. Vi mener etterretningstjenesteloven må holde seg innenfor disse grensene. Og at det er viktig å teste hvor disse grensene skal gå.

Noen vil sikkert innvende at vi lever i et land hvor vi stoler på hverandre. Et samfunn basert på tillit. Og at myndighetene vil forvalte loven med omhu. Ja, det vil de helt sikkert. Men hvis det er tilfellet, da trenger ikke myndighetene så vide rammer.

For, vi vet at verden er dynamisk. At teknologien utvikler seg hurtig. At overvåkningsmetoder følger etter. At politiske strømninger endres.

Jeg er født før den digitale tidsalder og husker at Lundkommisjonen dokumenterte til dels omfattende ulovlig overvåkning av nordmenn i etterkrigstiden og helt frem til slutten av 1980-tallet. Alt skjedde i beste mening, selvfølgelig. Rapporten og dens avsløringer førte til et krav fra mange om å «få se mappen si».

Nå vil myndighetene i praksis få en digital mappe på oss alle.

Skal vi i tillit til staten slå oss til ro med uklare rammer for masseovervåking? Eller skal vi for sikkerhets skyld avklare at balansen mellom nasjonal sikkerhet og demokratiske rettigheter som ytringsfrihet og personvern blir godt nok ivaretatt – slik at vi kan beholde det demokratiet som vi alle setter høyt?

Stiftelsen Tinius ønsker å få en domstolsprøving av de nye overvåkningshjemplene til E-tjenesten. Er de forenlige med Grunnlovens og Den europeiske menneskerettskonvensjonens (EMK) bestemmelser om henholdsvis ytringsfrihet og personvern?